

Organisation og Administration være saa rummelig, at den giver Plads for denne Dobbelthed, saa længe den holder sig paa protestantisk Grund.

I Virkeligheden lader det sig nu heller ikke gøre i Længden at indsnævre de folkekirkelige Rammer, saaledes at de underbinder Reformationens Livsstrøm. Der gives ingen Lov, end mindre nogen Organisation eller Administration, som kan binde den Menighed, der staar i et evangelisk-luthersk Gudsforhold. En saadan Menighed vil altid føle det som et af sine mest umistelige Goder, at den har Ret til selv at bestemme over sine Handlinger, og dette Gode kan en saadan Menighed aldrig give Slip paa. Jeg ser da heller ikke rettere end, at en Afvigelse fra denne Ret, hvis det er muligt at afvige derfra, vil enten føre over i Katolicismen eller ogsaa bort fra Kristendommen.

Der er ingen her i vort Fædreland, der har forstaaet dette bedre og dybere end Grundtvig. Allerede paa den grundlovgivende Rigsdag udtalte Grundtvig herom følgende, som i øvrigt maaske er de fleste ærede Medlemmer bekendt, men jeg vil citere det i Sammenhæng: „Enhver, som blot ved, at de Kristne til alle Tider selv har krævet den fuldstændigste Frihed for deres Tro og Gudsdyrkelse, maa jo ogsaa kunne indse, at dersom Kristendommen vilde nægte andre samme Frihed, da baade forbrød den sin Frihed og forstyrrede tillige det Frihedselement, hvori den ene kan aande, leve og trives.“ Ja, saa megen Vægt lagde Grundtvig paa den kristelige Frihed, at han sagde, at denne Frihed — og det vil jeg gerne bede den højtærede socialdemokratiske Regering notere sig, for det synes virkelig at kunne tiltrænges —, at denne Frihed, den aandelige Frihed, den kristelige Frihed, i Virkeligheden er en Forudsætning for, at vi nogen Sinde kan faa gennemført den borgerlige Frihed til Bunds. Grundtvig føjer til ved samme Lejlighed: „Den hele Verdenshistorie lærer, at hvor denne Frihed“ — den kristelige Frihed — „fattedes, der kunde ikke nogen borgerlig Frihed ret slaa Rødder eller bære Frugt. Frihed duer til alt godt, Trældommen til intet godt i Aandens Verden, derfor ville vi have Friheden med alle dens Farer.“

Jeg skal nu gaa over til at tale lidt om selve Lovforslaget. Den højtærede Kirkeminister har i Bemærkningerne til Lovforslaget udtalt sig om den kirkelige Lovgivning, der har fundet Sted her i Landet siden Grundloven af 1849. Det er næsten, som om den højtærede Minister

beklager sig over, at vi har faaet denne Lovgivning, navnlig den sidste Del af den, den saakaldte J. C. Christensenske Kirkelovgivning, thi siger Ministeren i Bemærkningerne: „Herved er der indført en væsentlig Indskrænkning i Statens Bestemmelsesret i Folkekirken Anliggender og er aabnet Mulighed for Konflikter mellem Statsmagten og de ved Lov indførte Repræsentationer for Menighederne“. Ja, unægtelig, det viser sig nu under den socialdemokratiske Regering, at der er Mulighed for Konflikter, Ministerens Afgørelse i Ryslingsagen er et meget talende Vidnesbyrd derom. Men hvorfor er denne Konflikt nu opstaaet? Fordi den højtærede Minister administrerer vor Folkekirke ud fra en ganske anden Aand end den, hvorudfra den kirkelige Frihedslovgivning her i Landet er udgaaet. Hele denne Lovgivning, baade den, der ligger forud for Aaret 1900, altsaa forud for den J. C. Christensenske Kirkelovgivning — jeg tænker her særlig paa Lovene om Sognebaandsløsning, Valgmenigheders Dannelse og Kirkers Brug, som den højtærede Minister jo synes at kunne forsones sig med —, og den J. C. Christensenske Kirkelovgivning, for øvrigt til Dels om de samme Emner, gik ud paa her i Landet at skabe en kirkelig Organisation, hvorunder det i Forbindelse med — det understreger jeg — en frisindet Kirkestyrelse fraoven — den frisindede Kirkestyrelse, som den højtærede Socialminister paa Forhaand har erklæret, at Socialdemokraterne aldrig vilde fravige — vilde være muligt i videste Udstrækning uden at gaa nogen for nær — jeg tænker her især paa Mindretallene — at lægge Styrelsen af Kirkens Anliggender i Befolkningens egen Haand. Det var det, som J. C. Christensen ønskede at gøre, og som han vilde have, at hans kirkelige Lovgivning skulde tjene til. Det glædede mig, at det ærede Medlem Hr. Povlsen i Gaar sagde — jeg skal ikke lægge mere ind i Ordene, end det ærede Medlem selv vil have lagt deri —, at denne kirkelige Lovgivning har ikke nødvendiggjort den Administration, som den højtærede socialdemokratiske Regering i dette Øjeblik praktiserer.

Men hvad har nu den højtærede Minister faaet ud af denne Lovgivning? Ja, han har, som sagt, ikke faaet andet ud af den, end at der under hans Praksis, den Praksis, der er præget, som det ærede Medlem Hr. Povlsen sagde i Gaar, først og fremmest af Disciplin og ikke af Frihed, er indført en væsentlig Indskrænkning i Statens Bestemmelsesret i Folkekirken An-